

Pressiteade

Luxembourg, 26. november 2020

ELi merekeskkonna kaitse on pealiskaudne

Euroopa Kontrollikoja täna avaldatud eriaruande kohaselt ei ole ELi meetmed toonud kaasa oluliste mere ökosüsteemide ja -elupaikade taastumist. ELi merekeskkonna kaitse raamistik ei ole piisavalt põhjalik, et taastada merede hea keskkonnaseisund ning ELi rahaliste vahenditega toetatakse harva mereliikide ja -elupaikade kaitset. Audiitorid leidsid, et merekaitsealad pakuvad tegelikkuses vähe kaitset, samal ajal kui ülepuük jätkub, eriti Vahemere piirkonnas.

EL on oma keskkonna- ja kalanduspoliitika kaudu võtnud kohustuse merekeskkonna kaitsta. ELi peamine keskkonnapoliitika on sätestatud merestrategie raamdirektiivis ning linnu- ja elupaikade direktiivides, ning need hõlmavad merekaitsealade võrgustiku loomist. Samuti on selle eesmärk tagada, et püügitegevus oleks keskkonnasäästlik ja selle negatiivne mõju mere ökosüsteemile oleks minimaalne, ning pakkuda rahastamist. EL ei ole siiski suutnud peatada merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse vähenemist Euroopa meredes.

„Merel on oma majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase tähtsuse poolest tõeline rikkus. ELi meetmed ei ole aga siiani suutnud taastada Euroopa merede head keskkonnaseisundit ega kalapüügi vähendamist jätkusuutliku tasemeni,“ ütles aruande koostamise eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige **João Figueiredo**. „Meie audit juhib selgelt tähelepanu ELi merekaitsega seotud probleemidele“.

ELi raamistik kaitseb tegelikkuses merekeskkonna bioloogilist mitmekesisust vaid piiratud ulatuses. Rohkem kui 3000 merekaitseala on tõenäoliselt kõige sümboolsemad merekaitsemeetmed. Audiitorite sõnul on merekaitsealad küll ulatuslik kaitsevõrk, kuid selle toime pole põhjalik. See on kooskõlas Euroopa Keskkonnaameti hiljutise hinnanguga, milles leiti, et vähem kui 1% Euroopa merekaitsealadest võiks lugeda täieliku kaitsega merekaitsealadeks. Et merekaitsealad oleksid tõhusad, peaksid need piisavalt hõlmama ELi kõige haavatavamaid mereliike ja nende elupaiku, sisaldama vajaduse korral püügipiiranguid ja olema hästi majandatud. Praegu see nii ei ole.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisisu. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tegelikkuses ei toiminud ka ELi mere elurikkuse poliitikat ja ühist kalanduspoliitikat ühendavad õiguslikud vahendid. Audiitorite uuritud merepiirkondades ei ole selliseid vahendeid veel edukalt kasutatud. ELi õigus sisaldab sätteid ohustatud liikide ja elupaikade kohta. Need sätted on üle 25 aasta vanad ega võta arvesse uusimaid teaduslikke andmeid.

Kalapüük avaldab merekeskkonnale märkimisväärset mõju. Kuigi ühise kalanduspoliitika abil oli hakatud Atlandi ookeani kalavarusid suurendama, ei olnud Vahemerel olulisi märke edasiminekust. Sealne kalapüük ületab jätkusuutlikku taset enam kui kahekordselt. Euroopa Keskkonnaamet teatas hiljuti, et ainult 6% Vahemere hinnangulistest kalavarudest vastas maksimaalse jätkusuutliku saagikuse kriteeriumidele.

Kuigi ELi poliitikas on sätestatud, et ELi rahastamine peaks toetama merekeskkonna kaitset, kasutatakse selleks vaid väikest osa vahenditest. Ajavahemikuks 2014–2020 eraldati Euroopa Merendus- ja Kalandusfondile (EMKF) ligikaudu 6 miljardit eurot. Audiitorite hinnangul olid neli külastatud liikmesriiki (Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia ja Portugal) kasutanud vaid 6% vahenditest kaitsemeetmetega otseselt seotud meetmeteks ja veel 8% kaitsemeetmeteks, millel on kaitsele väiksem otsene mõju. Sellest vähem kui 2 miljonit eurot (0,2%) olid nad kasutanud kalapüügist merekeskkonnale avalduva mõju vähendamiseks. ELi rahastamine võib aga häid tulemusi anda, nagu on näha ELi LIFE- ja Interregi programmide kaudu rahastatud edukate projektide näitel.

Taustteave

Käesolevas pressiteates kasutatakse terminit „mered“ nii Atlandi ookeani kui ka teiste Euroopa merede kohta.

Audit hõlmas ajavahemikku 2008. aastast (merestrategie raamdirektiivi vastuvõtmise aasta) kuni 2020. aasta märtsini. Auditis keskenduti Biskaia lahele ja Pürenee rannikule, Makaroneesiale ja Vahemere lääneosale. Audiitorid külastasid järgmisi rannikualadel asuvaid liikmesriike: Hispaaniat, Prantsusmaad, Itaaliat ja Portugali.

2020. aasta on olnud ELi jaoks merekeskkonna eesmärkide saavutamisel väga tähtis aasta ja 2021. aastal toimub ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverents. Käesolevat auditaruannet võetakse kindlasti arvesse tulevaste valikute üle peetavatel aruteludel.

Eriaruanne nr 26/2020: „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.

Kontrollikoda avaldas hiljuti [aruande põllumajandusmaa bioloogilise mitmekesisuse kadumise kohta](#).

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa meie aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Aruande pressikontakt

Vincent Bourgeois – e-post vincent.bourgeois@eca.europa.eu
tel (+352) 4398 47502 / mobiil (+352) 621 551 502